

CAN YOU ANSWER THESE QUESTIONS?

1. When was the Tower of Babel built?
2. Describe the archaeological evidence which is in concert with the narrative of the Tower of Babel.
3. Describe how Abraham was able to influence those souls which he brought close to G-d.
4. How old was Abraham when he first came to the land of Canaan?
5. Who were the original occupants of the land of Canaan?

This and much more will be addressed in the third lecture of this series: **"Conflict in the Land of Canaan"**.

To derive maximum benefit from this lecture, keep these questions in mind as you listen to the lecture and read through the outline. Go back to these questions once again at the end of the lecture and see how well you answer them.

PLEASE NOTE: This outline and source book were designed as a powerful tool to help you appreciate and understand the basis of Jewish History. Although the lectures can be listened to without the use of the outline, we advise you to read the outline to enhance your comprehension. Use it as well as a handy reference guide and for quick review.

This lecture is dedicated to the merit and honor of Dr. and Mrs. Paul and Meri Zidel and their children

THE EPIC OF THE ETERNAL PEOPLE
Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series XIII Lecture #3

CONFLICT IN THE LAND OF CANAAN

I. *Dor Haphlaga* - The Divided Generation

A.

וּלְעֶבֶר יָלֵד שְׁנֵי בָנִים שֵׁם הָאֶחָד פֶּלֶג כִּי בְיָמָיו נִפְלְגָה הָאָרֶץ וְשֵׁם אֶחָיו יֶקֶטָן: בְּרֵאשִׁית יֵאָכֵחַ

And to Eber were born two sons; the name of one was **Peleg**; for in his days was the earth divided (*niphliga*); and his brother's name was Joktan. **Genesis 11:25**

B.

(1) נפלגה. נתבלבלו הלשונות, ונפוצו מן הבקעה, ונתפלגו בכל העולם, למדנו שהיה עֶבֶר נביא, שקרא שם בנו על שם העתיד. ושנינו בסדר עולם (פ"א) שבסוף ימיו נתפלגו, שאם תאמר בתחלת ימיו, הרי יקטן אחיו צעיר ממנו, והוליד כמה משפחות קודם לכן, שנאמר ויקטן ילד וגו', ואחר כך ויהי כל הארץ וגו', ואם תאמר באמצע ימיו, לא בא הכתוב לסתום אלא לפרש, הא למדת, שבשנת מות פלג נתפלגו: רש"י שם

The languages became disordered and [the people] dispersed from the plain, and were separated throughout the entire world. [From the text] we learn that Eber was a prophet, since he called the name of his son after a future event. And we learned in the Seder Olam that at the end of [Peleg's] days the [people] became separated. For if you say that they became separated at the beginning of his days, that is not so, for Joktan, his brother was younger than Peleg and he begot many families prior to [the separation], as it is stated (Gen. 10:26), "and Jokton begot . . ." and [only] afterwards is it written (Ibid. 11:1), "and the whole earth was one language . . ." And if you should say [that they were separated] in the middle of his days, [that is not so, because] the text would not have come to obscure [the facts] but to clarify them. From here we learn, then, that in the year of Peleg's death, they were separated. **Rashi's Commentary to Genesis 10:25**

(2) מן המבול עד הפלגה ש"מ שנה נמצא נח חיה אחר הפלגה עשר שנים אבינו אברהם היה בהפלגה בן מ"ח שנה. סדר עולם פרק א'

The Dispersion occurred 340 years after the Deluge. Noah continued to lived afterwards another ten years. Avraham was forty eight at the time of the Dispersion. **Seder Olam Chapter 1**

C.

(1) כִּי בְיָמָיו נִפְלְגָה הָאָרֶץ (בראשית י"ח): שעד פלג היה בני אדם חיים ארבע מאות שנה אבל פלג לא היה אלא ר' שנה ומעט: מדרש אגדה נח

For in his days was the earth divided (Gen. 10:25): Up until Peleg, people lived for four hundred years. Peleg, however, only lived a little more than two hundred years. **Midrash Agadah Noah**

(2) פלג: פי' הרב יוסף קרא ז"ל שקרא שמו פלג לפי שבימיו נפלגו ימי חיי בני אדם שהתחילו ימי בני אדם לקצר. כי מיום שנולד פלג לא בא אדם לכלל שלש מאות שנה. דעת זקנים מבעלי תוספות

Peleg: Rav Yosef Kra, of blessed memory, explained that he was called Peleg because in his days, the days of a person's life were halved, [i.e. their life span began to become diminished]. For since the birth of Peleg, no man lived to be three hundred years old. **Daas Zekainim ibid.**

(3) נפלגה הארץ – נפלגו שני חיי בני הארץ כי עד פלג תמצא כלל השנים ד' מאות לבד הפרט ומפלג ואילך לא תמצא כי אם מאתים. פירוש החזקוני שם

The earth became split: The days of a person's life on earth were halved, [i.e. their life span began to become diminished]. For up until Peleg, with only few exceptions, you would find people who lived to be four hundred years old. From Peleg and on, you find people living only some two hundred years. **Commentary of Hizkuni ibid.**

D.

והפלגה היתה נראת משקול הדעת כי אחר מאת שנה אחר המבול היתה. ונקרא פלג כי בעת הולדו נפלגה הארץ כתרגום ארמית חצי. וכמוהו פלגי מים הם חלקי המים שהנהר יחולק. וכן אי כבוד. גם עמנואל שהוא בן הנביא. גם דברי סדר עולם נכונים ועליו נסמוך וא"כ הוא היה אברה' מבוני המגדל ואל תתמה כי נח ושם היו שם כי לא מת שם עד שהיה יעקב אבינו בן חמשים ויותר.

It would seem that the separation [of mankind] occurred approximately one hundred years after the Deluge. He was called Peleg because at the time of his birth the earth became separated. The Aramaic translation of *nifliga* is *chatzi* (half or split). . . . The words of the Seder Olam are also reasonable [that the separation occurred at the end of his lifetime] and we will rely on it. As a consequence, Avraham was amongst the builders of the tower. You shouldn't be amazed at this as Noah and Shem were [also] there. Shem didn't die until Yaakov was at least fifty years old. **Commentary of Ibn Ezra to Gen. 11:1**

E.

(במדבר י"ג) וחברון שבע שנים נבנתה לפני צוען מצרים, מאי נבנתה? אילימא נבנתה ממש, אפשר אדם בונה בית לבנו קטן קודם שיבנה לבנו גדול? שנאמר: (בראשית י') ובני חם כוש ומצרים ופוט וכנען אלא שמבונה על אחת משבעה בצוען. כתובות קיב. - סוטה לד:

And Hebron was built seven years before Zoan in Egypt, (Numbers 13:22) now what [can be the meaning of] built? If it be suggested that it was actually built, is it possible that a man would build a house for his younger son before he built one for his elder son, it being stated in Scriptures (Gen. 10:6), "And the sons of Ham, Cush and Mizraim, and Put and Canaan"? [The meaning must] consequently be that it was seven times as fertile as Zoan. **Kesubos 112a - Sota 34b**

II. Catastrophe

A.

אמר רבי ירמיה בר אלעזר: נחלקו לשלש כיתות, אחת אומרת: נעלה ונשב שם, ואחת אומרת: נעלה ונעבוד עבודה זרה, ואחת אומרת: נעלה ונעשה מלחמה. זו שאומרת נעלה ונשב שם - הפיצם ד', וזו שאומרת נעלה ונעשה מלחמה - נעשו קופים ורוחות ושידים ולילין, וזו שאומרת נעלה ונעבוד עבודה זרה - (בראשית י"א) כי שם בלל ד' שפת כל הארץ. סנהדרין קט.

R. Yirmiah b. Elazar said: They split up into three parties. One said, "Let us ascend and dwell there;" the second said, "Let us ascend and serve idols;" and the third said, "Let us ascend and wage war [with G-d]." The party which proposed, "Let us ascend, and dwell there," - the L-rd scattered them: the one that said, "Let us ascend and wage war," were turned to apes, spirits, devils, and night-demons; whilst as for the party which said, "Let us ascend and serve idols," - "for there the L-rd did confound the language of all the earth." **Sanhedrin 109a**

B.

וכן אתה מוצא באנשי מגדל שלא נפרע המקום מהם אלא ברוח קדים שנאמר בראשית י"א ומשם הפיצם ד' על פני כל הארץ ואין הפצה אלא רוח קדים שנאמר ירמיה י"ח ברוח קדים אפיצם. מכילתא פרשת בשלח פרשה ד'

Similarly, we find that the builders of the Tower [of Babel] were punished through an east wind, as it says (Gen. 11:9), "And from there did G-d scatter them across the face of the earth." When the term "scatter" (*hefitzom*) is used, it is specifically referring to the east wind as it says (Jeremiah 18:17), "With the east wind I will scatter them." **Mechilta Parshas Beshalach 4**

C.

אמר רבי יוחנן: מגדל, שליש נשרף שליש נבלע שליש קיים. סנהדרין קט.

R. Yochanan said: A third of the tower was burnt, a third sunk [into the earth], and a third is still standing. **Sanhedrin 109a**

D.

שני פעמים שיצא [הים] אחד בדור אנוש ואחד בדור הפלגה. ירושלמי שקלים ו:ב

The sea overflowed twice. Once during the generation of Enosh and once during the generation of the separation (the Tower of Babel). **Yerushalmi Shekalim 6:2**

E.

רבנן אמרי אין ויפץ אלא ויצף עליהן הים, והציף ל' משפחות מהן. בראשית רבה פרשה לה:י

The Rabbis explained that the word, "*vayafetz*" [which is commonly translated as, "And He scattered,"] is to be understood as, "*vayatzif*" [And He inundated], for He caused the sea to overflow and it drowned thirty [of mankind's] families (clans). **Beraishis Rabbah 38:10**

F.

פלג כי בימיו נפלגה הארץ. הודיע מעלת עבר שכוון ברוח הקודש מה שהיה עתיד אז להיות בימי בנו וקרא שם בנו פלג להודיע סבת קיצור שני חיי האדם מפלג והלאה כי אמנם סבת זה היה חטא בני הפלגה וענשם שקלקל מזגם מהשתנות הפתאומי מאויר לאויר: פירוש הספורנו שם

The name of one son was Peleg; for in his days was the earth divided (*niphliga*): Scripture is informing us of the spiritual heights of Eber, who successfully predicted through the Holy Spirit (*ruach hakodesh*) what would occur in the future in the lifetime of his son. He called his name Peleg to inform us of the reason that peoples' lifespans became diminished from Peleg and on. The reason for this was the sin of the generation of the separation. Their punishment was that their physical makeup was changed due to a sudden change in the atmosphere. **Seforno ibid.**

III. The Souls that Avram Made in Haran

A.

(1) וַיִּקַּח תֶּרַח אֶת-אַבְרָם בְּנוֹ וְאֶת-לוֹט בֶּן-הָרָן בֶּן-בְּנוֹ וְאֶת שָׂרִי כַלְתּוֹ אִשְׁתְּ אַבְרָם בְּנוֹ וַיֵּצְאוּ אֹתָם מֵאוּר כְּשָׂדִים לְלֶכֶת אֶרְצָה כְּנַעַן וַיָּבֹאוּ עַד-חָרָן וַיֵּשְׁבוּ שָׁם: בְּרֵאשִׁית יָאֵלֵא

And Terah took Abram, his son, and Lot, the son of Haran, his grandson, and Sarai, his daughter-in-law, his son Abram's wife; and they went forth with them from Ur of the Chaldeans, to go to the land of Canaan; and they came to Haran, and lived there. **Genesis 11:31**

(2) תנא דבי אליהו: ששת אלפים שנה הוי העולם, שני אלפים תוהו, שני אלפים תורה, שני אלפים ימות המשיח, בעונותינו שרבו יצאו מהן מה שיצאו מהן. שני אלפים תורה מאימת? אי נימא ממתן תורה עד השתא, ליכא כולי האי, דכי מעיינת בהו, תרי אלפי פרטי דהאי אלפא הוא דהואי אלא (בראשית יב) מואת הנפש אשר עשו בחרן, וגמירי דאברהם בההיא שעתא בר חמשין ותרתי הוה. עבודה זרה ט.

The [Tanna] devei Eliyahu taught: The world is to exist six thousand years; the first two thousand years are to be void; the next two thousand years are the period of the Torah, and the following two thousand years are the period of the Messiah. Through our many sins a number of these have already passed [and the Messiah is not yet]. From when are the two thousand years of the Torah to be reckoned? Shall we say from the Giving of the Torah at Sinai? In that case, you will find that there are not quite two thousand years from then till now [i.e., the year four thousand after the Creation], for if you compute the years [from the Creation to the Giving of the Torah] you will find that they comprise two thousand and a part of the third thousand; (2448) the period is therefore to be reckoned from the time when Abraham and Sarah had gotten souls in Haran (Gen. 12:5) for we have it as a tradition that Abraham was at that time fifty-two years old. **Avodah Zara 9a**

B.

אברם הוא אברהם, בתחלה נעשה אב לארם, ולבסוף נעשה אב לכל העולם כולו. ברכות יג.

“Abram the same is Abraham.” (Chronicles I 1:27) At first he became a father to Aram [Ab-Aram] only, but in the end he became a father to the whole world. **Berachos 13a**

C.

אברהם ושרה שניהם היו מלאים במע"ט שנא' (בראשית יב) ואת הנפש אשר עשו בחרן מלמד שהיה אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים. מדרש במדבר רבה ידי:

Avraham and Sarah were both filled with good deeds, as it says (Gen. 12:5), “. . . and the souls which they made in Haran.” This teaches us that Avraham would convert the men and Sarah would convert the women. **Midrash BaMidbar Rabbah 14:10**

D.

ואת הנפש אשר עשו בחרן אמר רבי חוניא אברהם היה מגייר אנשים ושרה הנשים ומה ת"ל אשר עשו בחרן מלמד שהיה אברהם אבינו מכניסן לביתו ומאכילן ומשקן ומאחיבן ומקרבן ומגיירן ומכניסן תחת כנפי השכינה הא למדת שכל המכניס בריה אחת לתוך כנפי השכינה מעלין עליו כאלו הוא בראו ויצרו וריקמו. מדרש שיר השירים רבה א:כב

And the souls which they made in Haran: Rabbi Hunia said: Avraham would convert the men and Sarah the women. What is the meaning of the phrase, “which they *made* in Haran”? This teaches us that our Patriarch Avraham would bring them to his home, feed them, give them to drink, show them love, bring them close [to G-d], and convert them and bring them under the wings of the Shechina. We learn from this that anyone who brings another person under the wings of the Shechina is considered as if he created him, formed him, and completed him. **Midrash Shir HaShirim Rabbah 1:22**

E.

אין הסתה בדברים. ולא? והכתיב: (דברים י"ג) כי יסיתך אחיך באכילה ובשתיה. חולין ד:

Persuasion [in Scripture] never means with words. Is this so? Is it not written (Deut. 13:7), “If thy brother persuade thee?” This verse also means, by eating and drinking. **Hullin 4b**

F.

(בראשית כא) ויטע אשל בבאר שבע - אמר ריש לקיש: מלמד, שעשה פרדס ונטע בו כל מיני מגדים. רבי יהודה ורבי נחמיה, חד אמר: פרדס, וחד אמר: פונדק. בשלמא למ"ד פרדס, היינו דכתיב ויטע אלא למ"ד פונדק, מאי ויטע? כדכתיב: (דניאל יא) ויטע - אהלי אפדנו וגו'. ויקרא שם בשם ד' א-ל עולם - אמר ריש לקיש: אל תיקרי ויקרא אלא ויקריא, מלמד, שהקריא אברהם אבינו לשמו של הקב"ה בפה כל עובר ושב, כיצד? לאחר שאכלו ושתו עמדו לברכו, אמר להם: וכי משלי אכלתם? משל א-להי עולם אכלתם, הודו ושבחו וברכו למי שאמר והיה העולם. סוטה י:

And he planted an *eishel* (commonly translated: a tamarisk tree) in Beer-sheba. (Genesis 21:33) Resh Lakish said: It teaches that he [Abraham] made an orchard and planted in it all kinds of choice fruits. R. Yehudah and R. Nehemiah [differ in this matter]; one said that it was an orchard and the other that it was a hospice. It is right according to him who said that it was an orchard, since it is written “and he planted”; but according to him who said that it was a hospice, what does it mean, “and he planted?” It is similarly written (Daniel 11:45), “And he shall plant the tents of his palace, etc.”

And he called there in the name of the L-rd, the Everlasting G-d. (Genesis 21:33) Resh Lakish said: Read not ‘and he called’ but ‘and he made to call’, thereby teaching that our father Abraham caused the name of the Holy One, blessed be He, to be uttered by the mouth of every passer-by. How was this? After [travellers] had eaten and drunk, they stood up to bless him; but, said he to them, ‘Did you eat of mine? You ate of that which belongs to the G-d of the Universe. Thank, praise and bless Him who spake and the world came into being.’

IV. Avram in the Land of Canaan

A.

וַיֹּאמֶר ד' אֶל-אַבְרָם לֵךְ-לְךָ מֵאֶרֶץ וּמְמֹלְדֹתֶיךָ וּמִבְּיַת אָבִיךָ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ: וְאָעֲשֶׂיךָ לְגוֹי גָּדוֹל וְאַבְרָכְךָ וְאֶגְדְּלָהּ שְׁמֹךָ וְהָיָה בְּרָכָה: וְאַבְרָכָה מִבְּרַכֶּיךָ וּמִמְקַלְלֶיךָ אָאֵר וְנִבְרָכֹו בְּךָ כָּל-מִשְׁפַּחַת הָאֲדָמָה: וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו ד' וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט וְאַבְרָם בֶּן-חָמֶשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים שָׁנָה בְּצֵאתוֹ מִחָרָן: וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת-שָׂרִי אִשְׁתּוֹ וְאֶת-לוֹט בֶּן-אָחִיו וְאֶת-כָּל-רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ וְאֶת-הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר-עָשׂוּ בְּחָרָן וַיֵּצְאוּ לְלֶכֶת אֶרְצָה כְּנַעַן וַיָּבֹאוּ אֶרְצָה כְּנַעַן: בְּרֵאשִׁית יב-א-ה

And the L-rd had said to Abram, Get out from your country, and from your family, and from your father's house, to a land that I will show you; And I will make of you a great nation, and I will bless you, and make your name great; and you shall be a blessing; And I will bless those who bless you, and curse him who curses you; and in you shall all families of the earth be blessed. So Abram departed, as the L-rd had spoken to him; and Lot went with him; ***and Abram was seventy five years old when he departed from Haran. And Abram took Sarai his wife, and Lot his brother's son, and all their possessions that they had gathered, and the souls that they had gotten in Haran; and they went forth to go to the land of Canaan; and to the land of Canaan they came.*** Genesis 12:1-5

B.

וַיִּקַּח תֵּרַח אֶת-אַבְרָם בְּנוֹ וְאֶת-לוֹט בֶּן-הָרֵן בֶּן-בְּנוֹ וְאֶת שְׂרֵי כְּלָתוֹ אֵשֶׁת אַבְרָם בְּנוֹ וַיֵּצְאוּ אֹתָם מֵאוּר כַּשְׂדִּים לְלֶכֶת אֶרְצָה כְּנַעַן וַיָּבֹאוּ עַד-הָרֵן וַיֵּשְׁבוּ שָׁם: בְּרֵאשִׁית יֵאֵלָא

And Terah took ***Abram, his son, and Lot, the son of Haran, his grandson, and Sarai, his daughter-in-law***, his son Abram's wife; ***and they went forth with them from Ur of the Chaldeans, to go to the land of Canaan; and they came to Haran, and lived there.*** Genesis 11:31

C.

וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בְּאֶרֶץ עַד מְקוֹם שְׁכֵם עַד אֵלוֹן מוֹרָה וְהַכְּנַעֲנִי אָז בְּאֶרֶץ: וַיֵּרָא ד' אֶל-אַבְרָם וַיֹּאמֶר לְזַרְעֲךָ אֲתָן אֶת-הָאֶרֶץ הַזֹּאת וַיְבִין שָׁם מִזְבֵּחַ לַד' הַנִּרְאָה אֵלָיו: וַיַּעֲתֵק מִשָּׁם הֵהָרָה מִקְדָּם לְבֵית-אֵל וַיֵּט אֶהְלֵה בֵּית-אֵל מִיָּם וְהָעִי מִקְדָּם וַיְבִין-שָׁם מִזְבֵּחַ לַד' וַיִּקְרָא בְּשֵׁם ד': וַיִּסַּע אַבְרָם הַלְוַי וַיִּנְסוּעַ הַנִּגְבָּה: בְּרֵאשִׁית יב-ט

And Abram passed through the land to the place of Shechem, to the terebinth of Moreh. And the Canaanite was then in the land. And the L-rd appeared to Abram, and said, To your seed will I give this land; and there he built an altar to the L-rd, who appeared to him. And he moved from there to a mountain in the east of Beth-El, and pitched his tent, having Beth-El on the west, and Hai on the east; and there he built an altar to the L-rd, and called upon the name of the L-rd. And Abram journeyed, going on still toward the Negev. **Genesis 12:6-9**

D.

וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי ד' אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאוּר כַּשְׂדִּים לָתֵת לְךָ אֶת-הָאֶרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ: וַיֹּאמֶר אֶ-דָּנִי יי-הוּה בְּמָה אֲדַע כִּי אֵירְשָׁנָה: . . . וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדַע תִּדַע כִּי-גֵר | יִהְיֶה זֶרְעֲךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וַעֲבָדוּם וַעֲנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: וְגַם אֶת-הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבָדוּ דָן אֲנִכִּי וְאַחֲרָי-כֵן יֵצְאוּ בְּרִכְשׁ גָּדוֹל: בְּרֵאשִׁית טו:ז-ח, יג-יד

And He said to him, I am the L-rd who brought you out of Ur of the Chaldeans, to give you this land to inherit it. And he said, L-rd G-d, how shall I know that I shall inherit it? . . . And He said to Abram, Know for a certainty that your seed shall be a stranger in a land that is not theirs, and shall serve them; and they shall afflict them four hundred years; And also that nation, whom they shall serve, will I judge; and afterward shall they come out with great wealth. **Genesis 15:7-8, 13-14**

E.

וּמוֹשֵׁב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בְּמִצְרַיִם שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: וַיְהִי מִקֵּץ שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיְהִי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה יָצְאוּ כָל-צְבָאוֹת ד' מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: לַיַּל שְׁמֵרִים הוּא לְד' לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הוּא-הַלַּיְלָה הַזֶּה לְד' שְׁמֵרִים לְכָל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְדֹרֹתָם. שְׁמוֹת יב:מ-מב

Now the sojourning of the people of Israel, who dwelt in Egypt, was four hundred and thirty years. And it came to pass at the end of the four hundred and thirty years, even on that very day it came to pass, that all the hosts of the L-rd went out from the land of Egypt. It is a night of watchfulness to the L-rd for bringing them out of the land of Egypt. This is a night of watching kept to the L-rd by all the people of Israel throughout their generations. **Exodus 12:40-42**

F.

אברהם אבינו הי' בשעה שנדבר עמו בין הבתרים בן ע' שנה שנאמר (שמות י"ב מ"א) ויהי מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה וגו'. לאחר שנדבר עמו ירד לחרן ועשה שם חמש שנים שנאמר (בראשית י"ב ד') ואברהם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן. סדר עולם פרק א'

Our Patriarch Avraham was seventy years old when G-d spoke to him “between the pieces” (*bein habesorim*), as it is stated (Ex. 12:41), “And it came to pass at the end of the four hundred and thirty years . . .” After He spoke with him, he went down to Haran where he spent [an additional] five years, as it says (Gen. 12:4), “And Avraham was seventy five when he departed from Haran. **Seder Olam Chapter 1**

G.

שלשים שנה וארבע מאות שנה. בין הכל, משנולד יצחק עד עכשיו היו ארבע מאות שנה, משהיה לו זרע לאברהם נתקיים כי גר יהיה זרעך, ושלשים שנה היו משנגזרה גזירת בין הבתרים עד שנולד יצחק. ואי אפשר לומר בארץ מצרים לבדה, שהרי קהת מן הבאים עם יעקב היה, צא וחשוב כל שנותיו וכל שנות עמרם בנו ושמנים של משה, לא תמצאם כל כך, ועל כרחך הרבה שנים היו לקהת עד שלא ירד למצרים, והרבה משנות עמרם נבלעים בשנות קהת, והרבה משמונים של משה נבלעים בשנות עמרם, הרי שלא תמצא ארבע מאות לביאת מצרים, והוזקקת לומר על כרחך שאף שאר הישיבות נקראו גרות, אפילו בחברון, כענין שנאמר אשר גר שם אברהם ויצחק (בראשית לה, כז.), ואומר את ארץ מגוריהם אשר גרו בה (שמות ו, ד.), לפיכך אתה צריך לומר כי גר יהיה זרעך, משהיה לו זרע, וכשתמנה ארבע מאות שנה משנולד יצחק, תמצא מביאתן למצרים עד יציאתן ר"י שנה. רש"י שמות יב:מ

(Ex. 12:40) Four hundred and thirty years in all. From the birth of Yitzchak until the present (the Exodus) there were four hundred years. From the time that Avraham had children (seed) the [decree] was fulfilled (Gen. 15:13), “for your seed will be a stranger.” Thirty years passed from the time there was decreed the decree (the Covenant) “between the pieces” (Gen. 15:10 - Avraham was then seventy) until Yitzchak was born [when Avraham was one hundred]. Now it is impossible to say that [they dwelt] exclusively in the land of Egypt [for the full period of four hundred and thirty years] for Kohath was amongst those who [came to Egypt] with Yaakov. Go and count all of his years and all of the years of Amram his son and the eighty years of Moshe and you won't find that they add up to that number, and, of course, Kohath was many years old before he went down to Egypt, and many of the years of Amram are included in the years of Kohath, and many of the eighty years of Moshe are included in the years of Amram. It is therefore evident that four hundred years did not pass from their arrival in Egypt and one must say that the other “dwellings” [of the Patriarchs] are also called sojournings including the time spent in Hebron, as it is stated (Gen. 35:27), “Where Avraham and Yitzchak sojourned.” And

Scripture further states (Exodus 6:4), “the land of their sojournings wherein they sojourned.” Therefore you must say that [the verse] (Gen. 15:13), “For your seed will be a stranger” refers to the time when Avraham had seed and if you count four hundred years from the birth of Yitzchak, you will find that, from their arrival in Egypt until their departure, two hundred and ten years elapsed. **Rashi Exodus 12:40**

H.

צא מחרן שלא תהא כאנשי חרן מלמד שאנשי חרן רעים וחטאים גדולים היו וקבצם אברהם כמה פעמים ויסרם והיה אומר להם לא שמעתם מה עלתה לדור המבול שהיה לפניכם שלא היה להם לב להבין והיו מקשיין ערפם וממרים דברו ואלמלא לא אמר הקדוש ברוך הוא שאינו מביא מבול לעולם בשבועה כדי הייתם להביא מבול עליכם וכשראה הקדוש ברוך הוא שלא קבלו ממנו אמר אין נאה לצדיק זה לישב בין רשעים הללו מיד אמר לו צאו מהם שלא תהא דומה להם שנאמר ויאמר ד' אל אברם לך מארצך וגו' (בראשית יב א) . . . אל הארץ אשר אראך לא אמר לו למקום פלוני נסיון בתוך נסיון יש אדם שהולך ואינו יודע לאיזה מקום. מדרש ילמדנו פרשת לך לך לד

And the L-rd had said to Avram, Get out from your country, and from your family, and from your father's house, to a land that I will show you: Leave Haran so that you not become like the people of Haran. This teaches us that the people of Haran were bad and terrible sinners. Avraham would gather them together on many occasions and chastise them. He would tell them: Didn't you hear what happened to the generation of the Flood, which happened not that long ago. They didn't have understanding hearts and would stiffen their necks and rebel against His words. If it wouldn't be for the fact that the Holy One, blessed be He, swore not to bring another flood to the world, you would have been deserving of having a flood brought upon you. When the Holy One, blessed be He, saw that they didn't accept his rebuke, He said, “It is not fitting for such a *tzaddik* (saint) to dwell amongst such evil doers.” He then immediately told him, “Take leave of them so that you not imitate them, as it says (Gen. 12:1), “And the L-rd had said to Avram, Get out . . . to a land which I will show you.” . . . He didn't tell him which land [to go to]. It was a test within a test. Can a person go somewhere and not know where he is going? **Midrash Yilamdainu - Parshas Lech Lecha 34**

I.

רבי יהודה ורבי נחמיה רי"א לך לך שתי פעמים אחד מארם נהרים ואחד מארם נחור רבי נחמיה אמר לך לך שתי פעמים אחד מארם נהרים ומארם נחור ואחד שהפריחו מבין הבתרים והביאו לחרן . . . ולמה לא יצא שעדיין לא הורשה אבל משהורשה וילך אברם כאשר דבר אליו ד' וילך אתו לוט אמר רבי לוי בשעה שהיה אברהם מהלך בארם נהרים ובארם נחור ראה אותן אוכלים ושותים ופוחזים אמר הלואי לא יהא לי חלק בארץ הזאת וכיון שהגיע לסולמה של צור ראה אותן עסוקין בניכוש בשעת הניכוש בעידור בשעת העידור אמר הלואי יהא חלקי בארץ הזאת אמר לו הקב"ה לזרעך אתן את הארץ הזאת: מדרש בראשית רבה לט:ח

Rabbi Yehudah and Rabbi Nehemiah [disagreed on the following:] Rabbi Yehudah said: The reason it is stated, “*lech lecha*” [get out - in a redundant form] is [to allude to] two leavings, i.e. one from Aram Naharaim and one from Aram Nahor. Rabbi Nehemiah said: The reason for [the redundancy of] *lech lecha* is [to allude to] the leaving from Aram Naharaim and Aram Nahor, and [to allude to the fact] that G-d made [Avram] fly from “between the pieces” and brought him back to Haran. . . . And why didn't Avram leave earlier? He was not allowed to do so. When he was allowed, however, Avram left as [soon] as G-d told him and he took with him Lot. Rabbi Levi said: When Avraham traveled through Aram Naharaim and Aram Nahor he saw them

eating and drinking and being mischievous. He said, “I wish that my portion should not be in this land.” As soon as he reached the “ladder” (mountainous steps) of Tyre, he saw that they were involved in weeding during weeding season and hoeing in hoeing season. He said, “I wish that my portion should be in this land.” The Holy One, blessed be He, said to him (Gen. 12:7), “To your seed will I give this land.” **Midrash Beraihsis Rabbah 39:8**

V. Land of Canaan

A.

(1) וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בְּאֶרֶץ עַד מְקוֹם שְׂכָם עַד אֵלוֹן מוֹרָה וְהִכְנַעֲנִי אֶז בְּאֶרֶץ: בְּרֵאשִׁית יְבוֹ: (1)

And Abram passed through the land to the place of Shechem, to the terebinth (or plains) of Moreh. And the Canaanite was then in the land. **Genesis 12:6**

(2) והכנעני אז בארץ. היה הולך וכובש את ארץ ישראל מזרעו של שם, שבחלקו של שם נפלה כשחלק נח את הארץ לבניו, שנאמר ומלכי צדק מלך שלם, (בראשית יד, יח.) לפיכך ויאמר אל אברם לזרעך אתן את הארץ הזאת, עתיד אני להחזירה לבניך שהם מזרעו של שם: רש"י שם

And the Canaanite was then in the land: The Canaanite was in the process of conquering the land from the descendants of Shem, for this land had originally fallen to Shem's portion when Noah divided up the land to his sons, as it is stated (Gen. 14:18), “And Melchizedek king of Salem (Jerusalem).” Therefore, G-d said to Abram (Gen. 12:7), “To your seed will I give this land.” At a future time, I shall return it (Canaan) back to your children, since they are the seed of Shem. **Rashi ibid.**

B.

ורש"י כתב למעלה (יב ו) והכנעני אז בארץ, היה הולך וכובש את ארץ ישראל, מזרעו של שם זקנו של אברהם, שבחלקו של שם נפלה כשחלק נח לבניו את הארץ (ספרא קכו), שנאמר ומלכי צדק מלך שלם ואין זה נכון, כי “גבול הכנעני מצידון” (לעיל י יט) יכלול כל ארץ ישראל, וגבול בני שם במזרח ממשא רחוק מארץ ישראל: אבל אם חלק נח לבניו הארצות ונתן לשם ארץ ישראל היה זה כ”מחלק נכסיו על פיו”, וישבו בה בני כנען עד אשר ינחיל אותה השם לזרע אוהבו, כאשר הזכרתי כבר (לעיל י טו): פי' הרמבן לבראשית יד:יח

Rashi commented above [on the verse,] “And the Canaanite was then in the land”, “The Canaanite was in the process of conquering the land from the descendants of Shem, for this land had originally fallen to Shem's portion when Noah divided up the land to his sons, as it is stated (Gen. 14:18), ‘And Melchizedek king of Salem (Jerusalem).’” This is not correct, for the verse [that sets out the boundaries of the various nations, states,] “And the border of the Canaanites was from Sidon, [as you come to Gerar, to Gaza; as you come to Sodom, and Gomorrah, and Admah, and Zeboim, to Lasha].” This includes all of the Land of Israel. The boundary of the children of Shem are from the east of Mesha, distant from the Land of Israel. If, however, Noah allocated to his children the various lands and gave to Shem the Land of Israel, that has the status of “verbally apportioning one's property.” The Canaanites lived there until G-d gave it as an inheritance to the seed of His beloved, as I have explained above (Gen. 10:15). **Commentary of Ramban to Genesis 14:18**

C.

(1) והכנעני אז בארץ – יתכן שארץ כנען תפשה כנען מיד אחר ואם איננו כן יש לו סוד והמשכיל ידום. פ' ר' אברהם אבן עזרא לבראשית יב:

And the Canaanite was then in the land. (Genesis 12:6) It is quite plausible that Canaan conquered the land from another [nation]. If this is not so, then this is part of a secret teaching and he who understands should be silent. **Commentary of R. Avraham ibn Ezra to Gen. 12:6**

(2) ואם תבין סוד השנים עשר גם ויכתוב משה, והכנעני אז בארץ, בהר ד' יראה, גם, והנה ערשו ערש ברזל, תכיר האמת. פ' ר' אברהם אבן עזרא לדברים א:ב

If you understand the secret of the last twelve verses [of the Torah], and the verse (Deuteronomy 31:9), “And Moses wrote,” and the verse (Gen. 12:6), “And the Canaanite was then in the land,” and the verse (Gen. 22:14), “And Abraham called the name of that place A-donai-Yireh; as it is said to this day, “In the Mount of the L-rd it shall be seen,” and also the verse (Deut. 3:11), “[For only Og king of Bashan remained of the remnant of Refaim;] behold, his bed was a bed of iron. [Is it not in Rabbath of the sons of Ammon? Nine cubits was its length, and four cubits its breadth, according to the cubit of a man,]” then you will recognize the truth. **Commentary of R. Avraham ibn Ezra to Deuteronomy 1:2**

(3) ויעל משה – לפי דעתי כי מזה הפסוק כתב יהושע כי אחר שעלה משה לא כתב ובדרך נבואה כתבו והעד ויראהו ד' גם ויאמר ד' אליו גם ויקבור: פ' ר' אברהם אבן עזרא לדברים לד:א

In my opinion, this verse was written by Yehoshua, as Moshe didn't do any writing after he went up [to the mountain]. He wrote the verse through prophecy. The proof is (Deut. 34:1), “And the L-rd showed him . . .,” and also (ibid. 34:4), “And the L-rd said to him, . . .,” and also (ibid. 34:6), “And he buried him in a valley . . .” **Commentary of R. Avraham ibn Ezra to Deuteronomy 34:1**

(4) תניא: (דברים ל"ד) וימת שם משה עבד ד'. אפשר משה חי וכתב וימת שם משה? אלא עד כאן כתב משה, מכאן ואילך כתב יהושע בן נון, דברי רבי יהודה, ואמרי לה רבי נחמיה אמר לו ר"ש: אפשר ס"ת חסר אות אחת? וכתוב: (דברים ל"א) לקוח את ספר התורה הזה ושמתם אותו וגו' אלא, עד כאן הקב"ה אומר ומשה כותב ואומר, מכאן ואילך הקב"ה אומר ומשה כותב בדמע, כמה שנאמר להלן: (ירמיהו ל"ו) ויאמר להם ברוך מפיו יקרא אלי את כל הדברים האלה ואני כותב על הספר בדיו. מנחות ל.

It was taught: It is written (Deut. 34:5), “So Moses the servant of the Lord died there.” Now is it possible that Moses whilst still alive would have written, “So Moses . . . died there?” The truth is, however, that up to this point Moses wrote, from this point Yehoshua the son of Nun wrote. This is the opinion of R. Yehudah, or, according to others, of R. Nehemiah. Said R. Shimon to him: Can we imagine the scroll of the law being short of one letter? Is it not written (Deut. 31:26), “Take this book of the Law, and put it etc.”? We must say that up to this point the Holy One, blessed be He, dictated and Moses repeated and wrote, and from this point the Holy One, blessed be He, dictated and Moses wrote it with tears [in his eyes], as it says of another occasion (Jeremiah 36:18), “Then Baruch answered them, He pronounced all these words to me with his mouth, and I wrote them with ink in the book.” **Menachos 30a**

(5) וַיְהִי | כְּכֹלֹת מֹשֶׁה לְכַתֵּב אֶת-דְּבָרֵי הַתּוֹרָה-הַזֹּאת עַל-סֵפֶר עַד תָּמָם: וַיִּצַו מֹשֶׁה אֶת-הַלְוִיִּים נֹשְׂאֵי אֲרוֹן פְּרִיֵת ד' לֵאמֹר: לְקַח אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה וְשַׁמְתֶּם אֹתוֹ מֵצֵד אֲרוֹן פְּרִיֵת-ד' אֶל-לְהִיכֶם וְהָיָה-שָׁם בְּךָ לְעֵד. דברים לא:כד-כו

And it came to pass, when Moses had finished writing the words of this Torah in a book, until they were finished, That Moses commanded the Levites, who carried the ark of the covenant of the L-rd, saying, Take this book of the Torah, and put it in the side of the ark of the covenant of the L-rd your G-d, that it may be there for a witness against you. **Deuteronomy 31:24-26**

(6) תניא אידך: כי דבר ד' בזה - זה האומר אין תורה מן השמים. ואפילו אמר: כל התורה כולה מן השמים, חוץ מפסוק זה שלא אמרו הקדוש ברוך הוא אלא משה מפי עצמו - זהו כי דבר ה' בזה. ואפילו אמר: כל התורה כולה מן השמים, חוץ מדקדוק זה, מקל וחומר זה, מגזרה שוה זו - זה הוא כי דבר ד' בזה. סנהדרין צט.

Another [Baraitha] taught: “Because he hath despised the word of the L-rd” (Numbers 15:31) refers to he who maintains that the Torah is not from Heaven. And even if he asserts that the whole Torah is from Heaven, excepting a particular verse, which [he maintains] was not uttered by G-d but by Moses himself, he is included in “because he hath despised the word of the L-rd.” And even if he admits that the whole Torah is from Heaven, excepting a single point, a particular ad majus deduction (*kal v'chomer*) or a certain gezerah shavah, - he is still included in “because he hath despised the word of the L-rd.” **Sanhedrin 99a**

D.

והכנעני אז בארץ - על שם העתיד נכתב כשהיו ישראל מוחזקים בקרקע לכך נופל בו לשון אז כלומר אז בימי אברהם היה הכנעני בארץ, וכן לפנינו והכנעני והפרזי. פי' החזקוני לבראשית יב:

And the Canaanite was then in the land. (Gen. 12:6) [Although it was written while the Canaanites were still in the land,] it was written [to be read at] the time when the Israelites would be firmly settled in the land [and the Canaanites would be dispossessed.] For that reason the term, “then” is appropriate. In other words, then, in the days of Avraham, the Canaanites were still in the land. Similarly we find (ibid. 13:7), “. . . and the Canaanite and the Perizzite lived then in the land.” **Commentary of Hizkuni to Genesis 12:6**

E.

ויתכן שהזכיר הכתוב והכנעני אז בארץ, להורות על ענין הפרשה, לומר, כי אברם בא בארץ כנען ולא הראהו השם הארץ אשר יעדו, ועבר עד מקום שכם, והכנעני הגוי המר והנמהר אז בארץ, ואברם ירא ממנו ולכן לא בנה מזבח לד', ובבואו במקום שכם באלון מורה נראה אליו השם ונתן לו הארץ, וסרה יראתו כי כבר הובטח בארץ אשר אראך, ואז בנה מזבח לד' לעבדו בפרהסיא: פי' הרמבן לבראשית יב:

It is quite plausible that Scripture mentioned, “And the Canaanites were then in the land,” to teach us the following regarding this *Parsha* (Torah section): [Although] Avram came to the land of Canaan, Hashem did not [immediately] show him the land which he had promised him. He passed through the land until he came to Shechem where the bitter and impetuous nation of Canaan was then situated. Since he was afraid of them, he didn't build there an altar to Hashem. When he came to the plains of Moreh, adjacent to Shechem, Hashem appeared to him and gave him the land. [It was then that] his fear dissipated, as he was promised [to inherit], “the land that I will show you.” It was then that he built an altar to Hashem to serve Him openly. **Commentary of Ramban to Genesis 12:6**